

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1799

гр. София, 10.04.2025 г.

**ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО ГРАЖДАНСКО
ОТДЕЛЕНИЕ 2-РИ СЪСТАВ**, в закрито заседание на тринадесети март през
две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Маргарита Соколова

Членове: Светлана Калинова
Гъльбина Генчева

като разгледа докладваното от Маргарита Соколова Касационно гражданско
дело № 20248002102444 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 288 вр. чл. 280 ГПК.

С решение № 20017591/28.02.2022 г. по гр. д. № 19315/2021 г. Софийският районен съд е отхвърлил предявените от М. И. К.-М. срещу Б. В. А. и «БАЛ Медия» АД обективно съединени искова с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД за солидарното осъждане на ответниците за сумата от по 374 лева, частично предявена от сума в общ размер от по 1 000 лева по всеки един от 22 деликта, произтичащи от публикации в периода от 11.06.2020 г. до 07.07.2020 г., на 09.11.2020 г. и на 16.11.2020 г., в сайта www.19min.bg, както и от 2 деликта, произтичащи от две телевизионни предавания в „ЕвроДикоФ“ от 19.06.2020 г. и „Студио Хъ“ от 23.06.2020 г., по време на които са възпроизведени част от обидните и клеветнически твърдения в 22-та броя публикации, представляващи обезщетение за претърпени от ищцата неимуществени вреди от твърдените непозволені увреждания.

С решение № 517/26.01.2024 г. по в. гр. д. № 7805/2022 г. Софийският градски съд, ГО, IV-Д въззивен състав, е отменил частично първоинстанционното решение и е осъдил «БАЛ Медия» АД - в ликвидация, да заплати на М. И. К.-М. сумата 3 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, произтичащи от публикации в сайта www.19min.bg,

както следва: от 17.06.2020 г. със заглавие: „Читателите: Затова ли подмениха учебниците от година“, от 18.06.2020 г. със заглавие: „19 минути пише на Ц.“, от 25.06.2020 г. със заглавие: „Защо МС и МОН гузно мълчат: с колко милиона лв. от хазната се купуват учебници от Просвета? Усвоила ли е 751 452 евро фондацията на издателството от евроагенцията на министерството за 4 г.?“, от 25.06.2020 г. със заглавие: „Взехме 105 млн. лв. за дигитализация, обещани ли са 20 млн. лв. на фирма от Кръга В.?“, от 29.06.2020 г. със заглавие: „По 8 - 9 бона на месец за чиновници с изтекли преди години мандати: властта нехае“, и от 06.07.2020 г. със заглавие: „Министър не е отстранен, въпреки разследване и МОН крие колко милиона се дават на Просвета-София“, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 16.11.2020 г. до окончателното погасяване, както и разноси в размер на 660 лева за първоинстанционното производство, и в размер на 59.84 лева - за въззивното производство; в останалата отхвърлителна част първоинстанционното решение е потвърдено. Ищцата твърди, че на сайт www.19min.bg, както и в печатното издание на вестник „19 минути“, в периода от 11.06.2020 г. до 07.07.2020 г., както и на 09.11.2020 г. и на 16.11.2020 г., били публикувани 22 бр. публикации с твърдени и повтаряни тежки обидни квалификации и неверни, позорящи я обстоятелства, които тежко засягали личността ѝ и ѝ причинявали морални вреди. Част от твърденията били разпространени лично от ответника Б. А., представен като журналист от „19 минути“ и участник в екипа, създал публикациите, в 2 телевизионни предавания - „ЕвроДикоФ“ от 19.06.2020 г. и „Студио Хъ“ от 23.06.2020 г.

Ответникът А. бил основател на вестник „19 минути“, журналист от „19 минути“ и част от екипа, изготвил публикациите, представлявал и Сдружение „Екопрограма“, което било притежател на марката „19 минути“.

Ответникът „БАЛ Медия“ АД - в ликвидация, бил издател на „19 минути“, посочен на сайта.

Клеветите касаели твърдения за наличието на обвързаности и конфликт на интереси с министъра на образованието и неговата съпруга, нерегламентирани облаги за ищцата, за ръководената от нея фондация и издателство „Просвета“. Направени били внушения, че ищцата била успешна в работата си, във фондацията и в издателството не поради личните и професионални качества, а благодарение на покровителства, съучастия в отношения с непозволен материален интерес за министъра, за нея, за фондацията и за издателството.

Приписани й били нарушения на законите, в т. ч. ЗПКОНПИ. Ищцата е изложила подробни съображения за клеветнически и позорящи я твърдения в 12 публикации от 11.06.2020 г., 15.06.2020 г., 16.06.2020 г., 17.06.2020 г., материал от същата дата, 2 бр. публикации от 18.06.2020 г., 2 бр. публикации от 22.06.2020 г., 25.06.2020 г., 01.07.2020 г., 09.11.2020 г., повторени в 10 публикации от 24.06.2020 г., 25.06.2020 г., 2 бр. от 29.06.2020 г., 2 бр. от 30.06.2020 г., 2 бр. от 02.07.2020 г., от 06.07.2020 г., 16.11.2020 г. и в двете телевизионни предавания. Посочила е конкретни цитати.

Невярно било, че срещу ищцата тече проверка. Тя била назначена във Фондацията на основание образованието, специализацията си, опита и квалификацията, която имала.

Част от клеветническите твърдения били разпространени и в двете телевизионни предавания - че ищцата имала съмнително съдружие със съпругата на министъра, че имала консултантски бизнес, че упражнявала влияние върху пазара на учебници, че имала връзка с „непознатият текст на матурата“, че участвала в управителните съвети на Фондацията и Издателство „Просвета“, което довело и до сезиране на еврокомисаря Г. за нередности при проектите на Фондацията.

Обидна сексистка квалификация „адреналинка“ била отправена към ищцата в публикация от 11.06.2020 г., 18.06.2020 г., 22.06.2020 г.; „гиди мошеници мръсни“ - обидна квалификация в материал от 17.06.2020 г. Направени били внушения, че ищцата извършва престъпления, посредством използване на думите „кримисериал“ - публикация от 17.06.2020 г., „мафия“ - от 16.11.2020 г. Изложеното довело до тежки морални, лични, служебни и здравословни последици за ищцата - стрес, безпокойство, световъртеж, безсъние. Публикациите надхвърляли правото на свобода на изразяване, нарушени били чл. 39, чл. 41 от Конституцията на РБ, чл. 10 КЗПЧОС.

Искането е ответниците да бъдат осъдени да заплатят солидарно обезщетение за търпените неимуществени вреди от 22-та бр. публикации и 2-те телевизионни предавания, в размер на сумата 9 000 лева - частичен иск от общ размер 24 000 лева, ведно със законната лихва от 16.11.2020 г. до окончателното погасяване.

Въззивният съд е приел, че в случаите като настоящия, когато ищецът твърди причиняване на неимуществени вреди с поредица от деяния, обективно свързани помежду си и осъществени в непродължителен период от време,

обезщетението се определя глобално. Няма пречка ищецът по своя воля да поясни в исковата си молба как оценява вредите от всяко от деянията, но това не е условие за нейната редовност. Дори ищецът да е направил такова разграничение, когато съдът установи наличие на обективна връзка между деянията и общо причиняване на неимуществени вреди, той дължи определяне на глобално обезщетение при отчитане на кумулирания ефект от отделните деяния. Ето защо въззивният съд е разгледал претенцията на ищцата като частичен иск за сумата 9 000 лева от общ размер 24 000 лева за твърдяното увреждане на неимуществената ѝ сфера от процесните публикации и участията на ответника А. в телевизионните предавания.

За неоснователни въззивният съд е приел твърденията, че по косвен път по делото било установено, че ответникът А. бил автор/съавтор на публикациите, което обстоятелство той не отрекъл в предаванията, в които участвал. Посочил е, че при нарочно оспорване от страна на ответника, че не бил автор/съавтор на публикациите, ищецът носи тежестта да установи това твърдение, и то при дължимо пълно и главно доказване, каквото в случая не е проведено. Противно на доводите във въззивната жалба, първоинстанционният съд е извършил подробен анализ на събраните по делото доказателства - писмени, гласни посредством разпита на св. А. и заключение на СВТЕ, и е приел за недоказан факта, че ответникът А. бил автор/съавтор на статиите. В никое от участията в телевизионните предавания „ЕвроДикоФ“ и „Студио Хъ“ не се установява категорично признание на журналиста А., че бил автор/съавтор на която и да е от статиите. Напротив - в предаването „ЕвроДикоФ“ изявлението на ответника било, че авторството било на екипа от „19 минути“ („то си е екип, който го работи“), че имало журналист, който работил по темата („колегата, който работи по темата“). Съдът не е споделил и изложеното във въззивната жалба за очевиден мотив на ответника за публикациите. Участията му в двете телевизионни предавания съдържат журналистическия му коментар - оценки на факти, съждения, изказване на мнение, предвид на което въззивният съд е приел за правилна преценката на първоинстанционния съд, че отговорността на този ответник за заплащане на обезщетение на ищцата за неимуществени вреди не може да бъде ангажирана.

Въззивният съд е приел за установено от събраните писмени и гласни доказателства, че ответникът „БАЛ Медия“ АД - в ликвидация, се явява възложител по отношение на автора на процесните статии, публикувани на

сайта www.19min.bg и в печатното издание на вестника „19 минути“, собственост на дружеството, поради което е пасивно легитимирана страна по предявения иск.

Като се позовавал на чл. 39, ал. 1 и 2 от Конституцията на РБ, въззивният съд е посочил, че разпоредбата прокламира правото на всеки да изрази мнение и свободно да го разпространи - писмено или устно, чрез звук или изображение, и ако това право не се използва, за да се увреди доброто име на другото, изразяването и разпространяването на мнение не е противоправно. Поради това всякакви твърдения и оценки за дадена личност могат да се разпространяват свободно, ако не засягат честта и достойнството ѝ. Ако се касае за лице, чието име се коментира или се предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с неговия пост, дейност или занятие, изразяването на мнения с негативна оценка, които са във връзка с този пост, дейност или занятие, не съставлява противоправно поведение. Ако са разпространени оценъчни съждения, те не подлежат на проверка за вярност - такива съждения съставляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност. За вярност могат да бъдат проверявани само твърденията за конкретни факти, разпространени с печатно произведение, доколкото позорят адресата, но и в този случай издателят не носи отговорност, ако позорящите факти са верни. Съдът е посочил и това, че свободата на словото не е абсолютна, а се разпростира до пределите, след които вече се засягат други конституционно защитени ценности - каквито са правата и доброто име на гражданите. А прокламираната с чл. 40, ал. 1 от Конституцията на РБ свобода на печата и другите средства за масова информация е свързана с правото на личността и на социалната общност да бъдат информирани по представляващи интерес въпроси. В нейното съдържание обаче не се включва възможност за разпространяване на неверни данни, нито на данни с негативен подтекст, засягащи лични граждански и човешки права.

Въззивният съд е посочил и това, че въпросът за баланса на посочените конституционно защитени ценности - свободата на словото и доброто име на гражданите, се решава конкретно въз основа на обстоятелствата на всеки отделен случай.

Като извършил анализ на всяка една от публикациите, въззивният съд е приел, че ответното дружество носи отговорност за следните публикации:

- В материал от 17.06.2020 г. със заглавие „Читателите: Затова ли подмениха учебниците от година”, на сайта на ответника бил публикуван коментар, посочен като такъв от „известната фейсбук авторка В. Т.“, а именно: „От мен - от миналата година децата вече не могат да си разменят или продават старите учебници, защото новите са съвсем други... Ах, гиди мошеници мръсни!” По въпроса дали издателят на печатна или електронна медия отговаря като възложител на работата по смисъла на чл. 49 ЗЗД за съдържанието на публикувани без редакторска намеса читателски писма, чието написване и изпращане не е възложено от издателя и издателят и авторът на публикуваното писмо не са обвързани с трудово или гражданско правоотношение, въззивният съд се е позовал на решение № 581/30.09.2010 г. по гр. д. № 1019/2009 г. на ВКС, III-то г. о., е което е прието, че издателят чрез своите длъжностни лица определя характера и съдържанието на публикуваните материали и носи отговорност на основание чл. 49 ЗЗД в качеството на възложител на работата по съставяне, подбор и поместване на печатни материали и отговаря за верността на изнесената информация и в случай на поместване на писма на читатели. В случая коментарът на Т. по въпроса за подмяна на учебниците няма директна насоченост към личността на ищцата, но длъжностните лица при ответника несъмнено са свързали употребените от нея обективно обидни думи „мошеници мръсни“ (който лъже, мами, за да извлече лична изгода, измамник; нечист) с личността на ищцата, посочвайки, че публикуваният коментар се отнасял именно до „конflikта на интереси на министъра на образованието и неговата кума, която оглавява фондацията на най-голямото издателство за учебници Просвета - София“, поради което същият носи отговорност за публикуваната обида, която сам екипът му пряко е насочил към личността на ищцата.

- В публикация от 18.06.2020 г. със заглавие „19' пише на Ц.” екипът на „19 минути“ се „обръща“ към тогавашния председател на КПКОНПИ с думите: „Много молим да обърнете внимание, че те (конflikтите на интереси) не са само в посока издателство „Просвета - София” като издател на учебници, които са политика, одобрявани са за допускане до училищата и са заявявани от тях за финансиране от МОН, и неговата фондация, но и във връзка с европейската програма „Еразъм+“. Тя се администрира от Центъра за развитие на човешките ресурси към МОН. Според сигнал, който получихме от Е. Г., управляваната от госпожа М. К., която е в роднински връзки с

министъра, фондация за последните 4 години е съпричастна към договори от ЦРЧР за 751 452 евро.“. Посочено е, че по делото не са представени никакви доказателства за истинността на твърденията, че управляваната от ищцата фондация била съпричастна към договори от ЦРЧР на посочената стойност. В случая посочената сума в значителен размер пряко се свързва с твърдения конфликт на интереси, който трябва да бъде разследван от КПКОНПИ, като направеното внушение е позорящо ищцата. Поради това тези твърдения не могат да се окачествят като оценъчно съждение (оценка на факт), макар и да се сочи, че произтичат от сигнал от определено лице. Те не могат да се ценят и като изразяване на мнение или на критика по политически или други обществено значими въпроси. Когато твърдението е позорящо и невярно, то изявлението е клеветническо - накърняващо честта и достойнството на лицето, и следователно е противоправно по смисъла на чл. 45 ЗЗД. Същото е разпространено публично и излиза извън границите на добросъвестното упражняване на правото на изразяване и разпространяване на мнение и на свободата на словото, прокламирани в чл. 39 от Конституцията на РБ и чл. 10 КЗПЧОС, като от значение са не само употребените конкретни думи и изрази, извадени от общия контекст и разглеждани поотделно, но и цялостното създадено внушение на статията.

- В публикация от 25.06.2020 г., озаглавена „Защо МС и МОН гузно мълчат: с колко милиона лв. от хазната се купуват учебници от Просвета? Усвоила ли е 751 452 евро фондацията на издателството от евроагенцията на министерството за 4 г.?“, след поредното повтаряне на безспорните по делото факти, че ищцата била кума на министъра, а съпругът ѝ - председател на КЗП, че са кумове и най-добри приятели с министър В., се сочи: „...Не е случайно, че не само Комисията за предотвратяване на конфликт на интереси, но и прокуратурата се зае със семейния казус, понеже той е твърде показателен.“. Въззивният съд е посочил, че по делото не са представени никакви доказателства за истинността на твърденията, че ищцата била разследвана от Прокуратурата или КПКОНПИ. Не се касае до оценъчно съждение, негативно мнение или критика. В случая от значение са не само употребените конкретни думи и изрази, извадени от общия контекст и разглеждани поотделно, но и цялостното създадено клеветническо внушение на статията - че било налице неправомерно усвояване на средства от ръководената от ищцата Фондация. Посочил е, че така направеното внушение накърнява честта и достойнството

на ищцата и е противоправно по смисъла на чл. 45 ЗЗД, разпространено е публично и излиза извън границите на добросъвестното упражняване на правото на изразяване и разпространяване на мнение и на свободата на словото, прокламирани в чл. 39 от Конституцията на РБ и чл. 10 КЗПЧОС;

- В публикация от 25.06.2020 г. със заглавие „Взехме 105 млн. лв. за дигитализация, обещани ли са 20 млн. лв. на фирма от Кръга В.? цитат: „...Вече много пъти писахме как работи кръгът В., който от 2005 г. се е възцарил при всички правителства в образователната система. Чрез проста система от роднински, приятелски връзки, консултантски и пиарски компании, обслужващи не само МОН, но и една от институциите, които го контролират - Комисията за защита на потребителите, се извършва насочване на политиките и ресурсите в сектора. А те не са малко- 4 милиарда лева годишно от бюджета и стотици милиони по 2-те европейски програми в бранша, отново годишно. Само сравнете с 60 млн. за 5 години в хазарта или с общо 700 млн. лв. там... “,

както и в публикация от 29.06.2020 г. със заглавие: „По 8 - 9 бона на месец за чиновници с изтекли преди години мандати: властта нехае” цитат: „Съпругата на председателя М. М., кума на министъра, на жена му и съдружничка на жена му консултантска фирма, от своя страна, е шеф на фондацията Просвета - София на най-голямото издателство за учебници Просвета - София, което само се хвали на сайта си как НПО-то му работи ударно с евроагенцията на Министерството на образованието - ЦРЧР по европейската програма Еразъм+. Институциите не признават дали това е довело до усвояване на 751 452 евро по проекти там, които можеше да е реализирал и някой нероднина.“,

както и в публикация от 06.07.2020 г. със заглавие: „Министър не е отстранен, въпреки разследване и МОН крие колко милиона се дават на Просвета-София” цитат: „Едната са парите, които се дават на училищата да купуват неговите учебници и учебни тетрадки - една от тях е прословутата за 7-и клас, от която МОН даде на изпита за влизане в гимназиите уж „непознат текст”, за да подчертае още веднъж обвързаността с издателството. Другата линия е финансирането на фондацията на Просвета - София със същото име от Центъра за развитие на човешките ресурси - евроагенцията на МОН, което според сигнал, който получихме в редакцията, е 751 452 евро. Напомняме, че неправителствената организация е оглавена от кумата на министъра, която е и съдружничка на неговата съпруга в консултантски бизнес. М. М. е жена на председателя на КЗП с изтекъл преди 3,5 месеца мандат.“.

Въззивният съд е посочил, че в горните три статии от 25.06.2020 г., 29.06.2020 г. и от 06.07.2020 г. се сочат суми в значителни размери, които пряко се обвързват с приятелския кръг около министъра, част от който била ищцата, като директно е направено внушение, че същата усвоила средства именно поради връзката си с министъра, както и че била проверявана от институциите. Твърденията са позорящи и не съставляват оценка, мнение или критика по политически или други обществено значими въпроси. Когато това твърдение е позорящо и невярно, то изявлението е клеветническо - накърняващо честта и достойнството на лицето, и следователно е противоправно по смисъла на чл. 45 ЗЗД. Същото е разпространено публично и излиза извън границите на добросъвестното упражняване на правото на изразяване и разпространяване на мнение и на свободата на словото, прокламирани в чл. 39 от Конституцията на РБ и чл. 10 КЗПЧОС, поради което съдът е приел, че отговорността на издателя следва да бъде ангажирана. Въззивният съд е посочил, че за да се обоснове извод за основателност на претенцията за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, доколкото е достигнал до извод за наличие на противоправно поведение, следва да се изследва въпросът за реалното им настъпване, като в настоящия случай намира, че ищцата в действителност е претърпяла неимуществени вреди, изразяващи се в засягане на честта и достойнството ѝ, намерили негативно отражение и в емоционалното и здравословното ѝ състояние, което се установява от показанията на св. Л., които са логични, последователни, безпротиворечиви и кореспондират на събраните по делото писмени доказателства, в т. ч. такива относно искани обяснения в процедура по чл. 193 КТ във Фондацията, както и от представената по делото медицинска документация, неоспорена от страните, според която на 12.06.2020 г. ищцата била прегледана от медицински специалисти поради оплаквания от сърцебиене и задух, тежест в сърдечната област, пристъпно сърцебиене и задух след преживян стрес. Изписано ѝ било медикаментозно лечение с небиволол и ксанакс. На 16.06.2020 г. ѝ бил издаден болничен лист за 10 дни временна неработоспособност поради световъртеж с нарушаване на равновесието, с гадене и повръщане. Назначено ѝ било домашно лечение със съответна медикаментозна терапия.

Въззивният съд е приел за установено, че психо-емоционалното състояние на ищцата е било уязвено още от първата публикация от 11.06.2020 г., макар да е

достигнал до извод, че отразеното в нея не е противоправно, доколкото ищцата е лице, което, като представляващо Фондацията, е обект на обществения интерес и по отношение на нейната личност допустимите коментари и оценки са повече от тези, които се налага да търпи всеки друг гражданин. Съдът е достигнал до извод, че деликти са осъществени с публикациите от 17.06.2020 г., 18.06.2020 г., 2 бр. статии от 25.06.2020 г. и публикацията от 06.07.2020 г. Авторът на статиите е без значение за отговорността на издателя, предвид възлагането на работата.

При определяне на справедливия размер на обезщетението въззивният съд е взел предвид, че не се касае за изолиран случай, а за трайно и последователно поведение - публикуване на материали с клеветническо съдържание, извършено през непродължителен период от време, засегнало съществено честта и достойнството на ищцата, причинило ѝ морални вреди и рефлектирало върху здравето ѝ. Вследствие на публикациите ищцата е изживяла негативни емоции, за които не се установява да били с изключителна продължителност.

Като е взел предвид изложеното, както и че процесните публикации са стигнали до неограничен, макар и условно определяем, кръг от граждани, за неопределен период от време след публикуването им, съдът е намерил, че обезщетение в размер на 3 000 лева е справедливо по смисъла на чл. 52 ЗЗД и адекватно репарира претърпените от ищцата неимуществени вреди, ведно със законна лихва върху тази сума, считано от 16.11.2020 г. до окончателното ѝ изплащане.

Касационна жалба срещу въззивното решение е подал ответникът „БАЛ Медия“ АД (в ликвидация). Жалбата е подадена в срока по чл. 283, изр. 1-во ГПК, от легитимирана страна, насочена е срещу въззивно решение, което не попада в изключението по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК предвид общия размер на предявения частичен иск за сумата 9 000 лева, и отговаря на изискванията на чл. 284 ГПК, поради което е допустима.

Ответницата по касация - ищца по делото, счита, че не са налице основания за допускане на касационно обжалване.

Върховният касационен съд на РБ, състав на I-во г. о., при произнасяне по допускането на касационното обжалване намира следното:

В изложението по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК при основанието по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК касаторът е поставил следните въпроси:

1. Задължен ли е съдът да установи реалния носител на авторското право на публикуван материал, когато собственик на сайта е юридическо лице;
2. Носи ли отговорност за претърпени неимуществени вреди юридическо лице - собственик на сайт, ако не е носител на авторското право на публикувания материал;
3. Може ли да се предяви иск за неимуществени и имуществени вреди срещу собственик на сайт, който не е носител на авторското право на публикуван материал в сайта - негова собственост.

Въпросите са обосновани с двода, че за периода, за който се претендират неимуществени вреди, нито първоинстанционният, нито въззивният съд са установили кой е фактическият собственик, издател, редактор, възложител, кой е списвал статиите, дали е автор - служител на касатора, или са лица, наемани на друго основание, като дори и към настоящия момент на сайта „19 минути“ не била налична информация за собственик, издател, възложител, редактор или автори на статиите, списвани в него. Твърди, че важно е да се докаже чия е собствеността върху сайта, както и кой е авторът на произведенията и съдържанието.

Без да поставя конкретен правен въпрос, касаторът се позовава на решение № 214/13.05.2016 г. по т. д. № 3088/2014 г. на ВКС, относно характера на договора за възлагане създаването на произведение, което е обект на авторско право, на решение № 253 по гр. д. № 1251/2012 г. на ВКС, III-то г. о., относно отговорността за разпространени чрез печатно произведение твърдения и оценки, както и на решение по гр. д. № 1438/2009 г. на ВКС, III-то г. о., и решение по гр. д. № 5059/2008 г. на ВКС, I-во г. о., принципните разрешения в които важали и за електронните издания.

Позовава се и на основанията за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 2, предл. 1-во и 2-ро ГПК.

В изложението се твърди още, че постановеното първоинстанционно решение, както и цялото производство по делото след 13.04.2022 г., считано от когато дружеството е с прекратена търговска дейност и е обявено в ликвидация, е извършено без да бъде уведомен ликвидатор на дружеството, без да е връчено първоинстанционното решение, а всички извършени процесуални действия от 13.04.2022 г. до 19.06.2023 г. са в нарушение на съдопроизводствените правила, тъй като ликвидаторът не е уведомен за нито едно съдопроизводствено действие, не му е връчена въззивната жалба, нито му е

предоставена възможност за отговор/становище по жалбата, като дружеството е лишено от възможност да защити интересите си. Нарушения били налице още от първоинстанционния съд, като не е приложил чл. 129 и 130 ГПК, тъй като ако го е направил, щял е да установи, че исковата молба не отговаря на изискванията на посочените разпоредби, както и че образуваното първоинстанционно производство не отговаря на чл. 127, ал. 1, т. 2 ГПК относно ответника, тъй като за периода, за който се претендират неимуществени вреди, съдът не е установил кой е фактическият собственик, издател, редактор, възложител, кой е списвал статиите, дали е автор - служител на касатора, или са лица, наемани на друго основание.

Предпоставките за допускане на касационно обжалване не са налице, като съображения за това са следните:

Въпросите, които касаторът поставя при основанието за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК, в едната си част се свеждат до по-общия въпрос дали собствениците на сайт носят отговорност за причинените от публикации в медията неимуществени вреди, в качеството им на възложители на работа по смисъла на чл. 49 ЗЗД. Отговор на този въпрос е даден в решение № 19/15.03.2022 г. по гр. д. № 4040/2021 г. на ВКС, I-во г. о., в което е прието, че „Независимо от наличието или липсата на конкретно възлагане на определено лице да състави и публикува конкретна статия с точно определено съдържание, ответниците носят отговорност по чл. 49 ЗЗД, след като като собственици на сайтовете са предоставили на това лице оторизиран достъп за публикация в тези сайтове“. За да ангажира отговорността по чл. 49 ЗЗД на ответната медия, въззивният съд в разглеждания случай се е ръководил от същото принципно разбиране, което настоящият състав на ВКС, I-во г. о., възприема, и според което отговорността на собственика на сайт не е обусловена от това същият да е носител на авторското право на публикувания материал, до каквото се свежда другата част на поставените въпроси. А наличието на съдебна практика, на която обжалваното решение съответства, изключва възможността касационното обжалване да се допусне както на основание чл. 280, ал. 1, т. 3, така и на основание чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК.

Не е налице и основанието по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК, с което следва да се свърже позоваването от касатора на конкретни решения на състави на ВКС.

Така, решение № 214/13.05.2016 г. по т. д. № 3088/2014 г. на ВКС, I-во т. о.,

има за предмет искове за парични вземания, произхождащи от неправомерно използване на художествено произведение - художествен проект на емблема на БФС (кирилица и латиница), а въпросът, разрешен със съдебния акт, е следният: Договорът, с който се предоставя изключителното право на ползване на художествения проект от автора му на възложителя на проекта за определен в него срок, представлява ли „уговорено друго” според разпоредбата на чл.42, ал.2 ЗАПСП. Посоченото в ал.2 на чл.42 ЗАПСП „друго уговорено” по какъв начин следва да бъде договорено - само в самия договор за поръчка или може да бъде уговорено в друг, отделен договор?”. Такъв въпрос не е включен в предмета на настоящото дело и не е разрешаван от въззивния съд, поради което общото основание по чл. 280, ал. 1 ГПК за допускане на касационно обжалване не е налице.

С решение № 253/29.01.2014 г. по гр. д. № 1251/2012 г. на ВКС, III-то г. о., касационното обжалване е допуснато по въпросите: “има ли клеветнически характер твърдение, което се основава на истински факти, и противоправно ли е изразяването му” и “как следва да се прилага принципът на справедливостта при обективно съединени искове, с които се претендира обезщетение за вреди от отделни публикации, които са поредни и през незначителни интервали от време, както и при положение, че различни издатели в един и същи ден публикуват статии, съдържащи неверни, обидни или клеветнически факти, противоправно ли е поведението на всеки от издателите или следва да се ангажира отговорността само на един от тях, съответно как се определя размерът на обезщетението при ангажиране на отговорността на всеки от издателите”. Това решение не може да послужи като основание за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК, тъй като разрешените с него въпроси не се поставят по настоящото дело - не се установява въззивният съд да е ангажирал отговорността на ответника за твърдения, които се основават на истински факти, нито е налице хипотеза на публикации от различни издатели.

В решение 484/09.06.2010 г. по гр. д. № 1438/2009 г. на ВКС, III-то г. о., е прието, че признатото и гарантирано в чл. 39, ал. 1 от Конституцията право на мнение се упражнява надлежно и не е налице елемент на противоправност при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягаща конкретно лице, когато името му се коментира или се предполага връзка с оглед неговия пост, дейност или занятие по поставения обществен въпрос, освен ако не се

касае за превратно упражняване на право, а свободата на мнение бива използвана, за да се вреди на доброто име. В решение № 443/19.07.2010 г. по гр. д. № 5059/2008 г. на ВКС, на I-во г. о. (по описа на II-ро г. о.), е прието, че в чл. 45 ЗЗД е предвидена имуществена отговорност за виновно противоправно поведение, което причинява вреди на друго. Когато деянието по чл. 45 ЗЗД представлява публично изразяване на мнение, за да бъде правомерно, то следва да е съобразено с чл. 39, ал. 2 от Конституцията на Република България. С този текст прокламираната в ал. 1 свобода на изразяването на мнение е изключена в случаите, когато то накърнява правата и доброто име на друго, когато призовава към насилствена промяна на конституционно установения ред, към извършване на престъпления, към разпалване на вражда или към насилие над личността. Нарушаването на това ограничение води до неправомерност на поведението, съответно - до възможността да се ангажира отговорността по чл. 45 ЗЗД. Обжалваното въззивно решение не противоречи, а съответства на тази съдебна практика, имайки предвид конкретно установените по настоящото дело и посочени в мотивите обективно съществуващи обстоятелства, а именно деликт, осъществяван в непродължителен период от време, изразил се в оскърбяване на ищцата чрез клеветнически твърдения и обидни изрази в публикации, станали достояние на неограничен кръг читатели, използван за унижаване на честта и достойнството и накърняване на доброто ѝ име в човешки и професионален план.

В останалата част на изложението касаторът не е поставил конкретен правен въпрос, отсъствието на какъвто представлява самостоятелно основание за недопускане на касационно обжалване съгласно задължителните разяснения в т. 1 от ТР № 1/19.02.2010 г. по тълк. д. № 1/2009 г. на ОСГТК на ВКС, а е изложил оплаквания за нарушаване на правото му на участие в процеса, свързано с призоваването, което според него е довело до нередовност на исковата молба и липса на доказателства същият да е собственик на сайта, предоставил достъп на процесните публикации. По този довод следва да се посочи, че след извършено във въззивното производство редовно призоваване на адреса на ликвидатора на дружеството А. С. Ч. - [населено място], [улица], ет. 1, ап. 1 (л. 59 от въззивното дело), впоследствие посочен и от него самия в молба вх. № 58831/20.06.2023 г. (л. 60), представител на страната не се е явил в откритото съдебно заседание на въззивния съд, проведено на 16.11.2023 г., и

не е направил възражения и искания за събиране на доказателства във връзка с материалноправната му легитимация като ответник по исковете (до каквото се свежда твърдението във връзка със собствеността на сайта), въпреки че е имал възможност за това. В такава хипотеза касационното обжалване може да бъде допуснато, само ако доказателствените искания са били отхвърлени поради настъпила преклузия, каквато обаче хипотеза в разглеждания случай не е налице. А що се отнася до твърденията на касатора, свързани със собствеността на сайта, изложени в молби вх. № 13772/07.08.2024 г. и вх. № 20979/03.12.2024 г., и приложените към тях писмени доказателства, следва да се посочи, че в настоящото производство не могат да бъдат представяни, приемани и обсъждани нови факти и доказателства, каквито според касатора са налице.

Не са налице и основанията за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 2, предл. 1-во и 2-ро ГПК. Не се установяват пороци на обжалвания съдебен акт, които да разкриват признаците на вероятната нищожност или недопустимост като основание и за служебно произнасяне по предмета на настоящото производство. Въззивното решение е постановено от надлежен орган, функциониращ в надлежен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвено е в писмена форма и е подписано от членовете на състава, участвали в разглеждане на делото, като има съдържание на мотивите и диспозитива, изразяващо ясно правораздавателната воля на съда. Решението е и допустимо, тъй като е постановено при наличието и надлежното упражняване на правото на иск и на жалба, съобразно очертания обхват на дължимата проверката и след обсъждане на релевираните оплаквания и доводи, както и на правнорелевантните факти и доказателства.

Искането на ответницата по касация за присъждане на разноски не може да бъде уважено поради липса на доказателства да е сторила такива по водене на делото във Върховния касационен съд.

По изложените съображения Върховният касационен съд на РБ, състав на I-во г. о.

О П Р Е Д Е Л И:

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на решение № 517/26.01.2024 г. по в. гр. д. № 7805/2022 г. на Софийския градски съд, ГО, IV-Д въззивен състав, В

ЧАСТТА, с която след частична отмяна на решение № 20017591/28.02.2022 г. по гр. д. № 19315/2021 г. на Софийския районен съд, «БАЛ Медия» АД (в ликвидация) е осъдено да заплати на М. И. К.-М. по предявения частичен иск с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД сумата 3 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, произтичащи от публикации в сайта www.19min.bg, както следва: от 17.06.2020 г. със заглавие: „Читателите: Затова ли подмениха учебниците от година“, от 18.06.2020 г. със заглавие: „19 минути пише на Ц.“, от 25.06.2020 г. със заглавие: „Защо МС и МОН гузно мълчат: с колко милиона лв. от хазната се купуват учебници от Просвета? Усвоила ли е 751 452 евро фондацията на издателството от евроагенцията на министерството за 4 г.?“, от 25.06.2020 г. със заглавие: „Взехме 105 млн. лв. за дигитализация, обещани ли са 20 млн. лв. на фирма от Кръга В.?“, от 29.06.2020 г. със заглавие: „По 8 - 9 бона на месец за чиновници с изтекли преди години мандати: властта нехае“, и от 06.07.2020 г. със заглавие: „Министър не е отстранен, въпреки разследване и МОН крие колко милиона се дават на Просвета-София“, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 16.11.2020 г. до окончателното погасяване, както и разноси в размер на 660 лева за първоинстанционното производство, и в размер на 59.84 лева - за въззивното производство.

Определението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____